

Bevarandeplan för Natura 2000-området Västra Malshult SE0420268

Västra Malshult

Grunduppgifter om Västra Malshult

Län:	Skåne
Kommun:	Hässleholm och Osby
Läge:	Vid Helge å ca 6 km SV om Osby tätort
Markägare:	Enskilda
Areal:	55,1 ha
Skyddsform:	Saknas
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2000-07. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2017-12-21 respektive 2017-12-22.
Reviderad:	2017-08

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området. I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

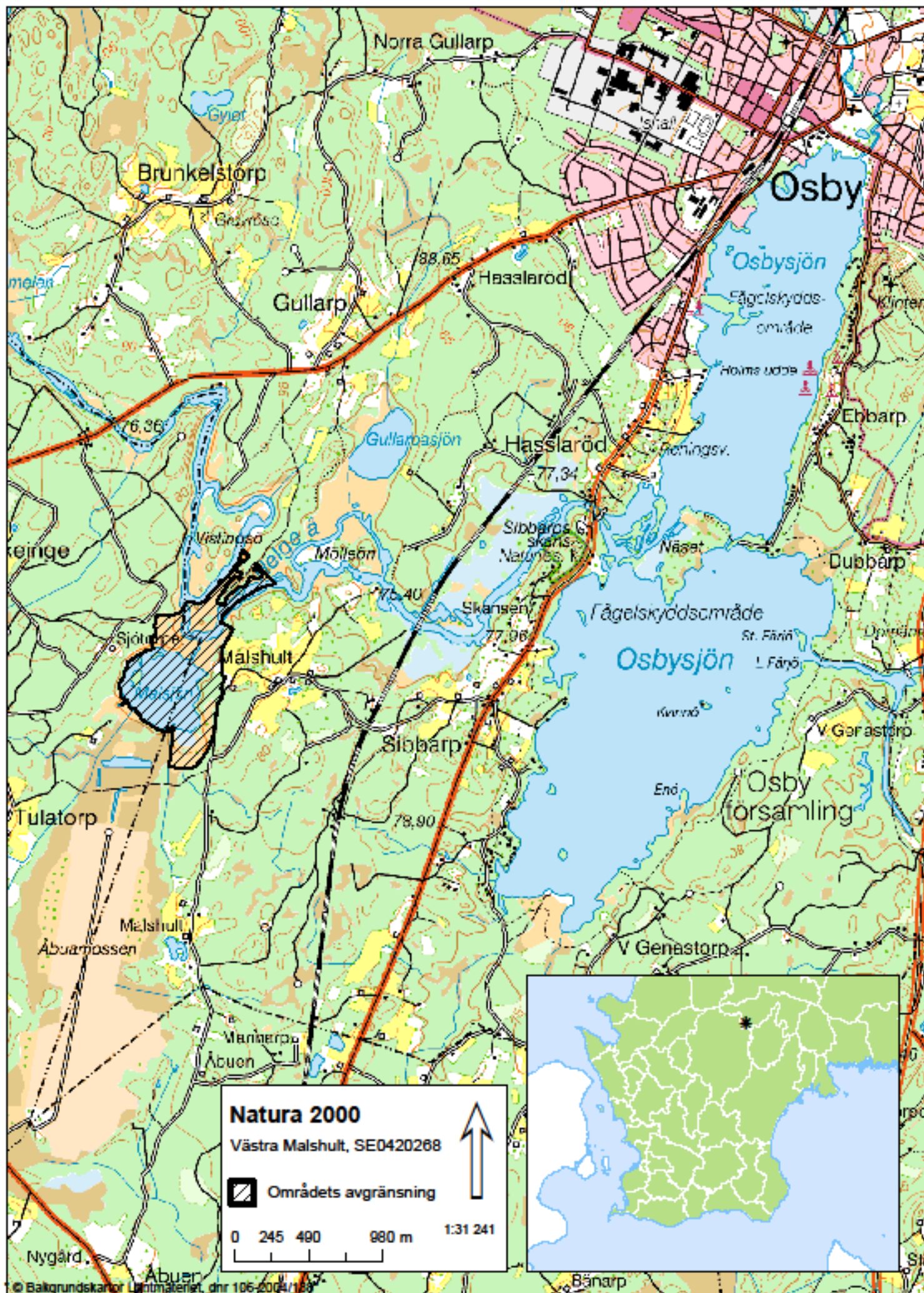
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	7
Bevarandemål.....	8
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	12
Naturtyper.....	12
Natura 2000 – arter.....	15
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	17
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	18
Skydd och reglering.....	19
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	19
Restaureringsåtgärder.....	19
Löpande skötsel.....	20
Övrigt.....	20
Uppföljning.....	20
REFERENSER.....	21
BILAGOR.....	21
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	22
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	23
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	24
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	25

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Västra Malshult ligger sydväst om Osby vid Malsjön och Helge å nära Malshult. Hela Malsjön ingår i området, och runt Malsjön och Helge å finns hävdade marker bestående av fuktängar, fukthedar och trädklädda betesmarker. Det finns också våtmarker i form av mossar och kärr. Ett mindre vattendrag förbinder sjön med Helge å. Våtmarksområdet mellan Malsjön och Helge å översvämmas regelbundet, vilket tidvis ökar utbytet av vatten och fisk mellan sjön och ån.

Flera hävdade marker i området är opåverkade och uppvisar lång hävdkontinuitet med en rik, hävdberoende vegetation. Våtmarksfåglar gillar att uppehålla sig i Västra Malshults våtmarker. Sammantaget hyser området många värdefulla livsmiljöer och olika vegetationstyper. Markerna vid Malsjön ger en god bild av det äldre odlingslandskapet i trakten.

Stränderna öster och söder om Malsjön betas väl, och det är endast områden på den norra och västra sidan om Helge å som är ohävdade och har rikligt med vassbestånd. Förr har strandängarna slåtrats. Utmed Helge å ligger öppna slåttermarker med fattigkärrs- och fuktängsvegetation som har hävdats med slåtter fram i våra dagar. Byn Malshult strax öster om området är mycket välbevarad och två av gårdarna har kvar färgsättning och detaljer i originalskick. Det förekommer även odlingsrösen och stengårdsgårdar.

Malsjöns vatten är brunt av humus och suspension som fällts ut vid skogsbruk och torvbrytning på den närbelägna Åbuamossen i söder, mm.

Natura 2000-arten hårklomossa finns i området. Enligt det tidigare åtgärdsprogrammet för hårklomossa är sträckan mellan Skeingesjön och Osbysjön speciellt intressant då det är den enda lokalen i Sverige (där arten inte försvunnit) där kapslar har hittats. Om både han- och honplantor fortfarande finns kvar på denna lokal är populationen extra värdefull.

Utöver hårklomossa har även Natura 2000-arten utter och tjockskalig målarmussla etablerat sig i Helge å, och räknas numera som förekommande i området. Andra för området intressanta arter är klockgentiana, gräset sjötåtel och musslan äkta målarmussla (se bilaga 4).

Området ligger i den övre skogsbygden enligt Campbell. Flygfoton från 1940-talet visar ett öppnare landskap där det också framträder diken som utförts för att förbättra åkermarken. Jordarterna består av torv runt sjön och av morän i de norra delarna.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Västra Malshults naturtyper med arealer 2009 och Natura 2000-arter. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
3160, Dystrofa sjöar och småvatten		22,5	22,5
3260, Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor		4,5	4,5
4010, Fukthet med klockljung	2,0	1,2	3,2
*6230, Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen	0,12		0,12
6410, Fuktängar med blåtåtel eller starr		5,1	5,1
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn ♦	5,1	6,9	12,0
9070, Trädklädd betesmark ♦		5,6	5,6
Total areal naturtyper		53,0	
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
♦ Ej ännu av Regeringen beslutad areal då naturtypen 9070 ökat med 0,2 ha på bekostnad av naturtypen 7140.			
Total områdesareal		55,2	
Natura 2000-arter		Bevarandestatus	
Hårklomossa (<i>Dichelyma capillaceum</i> , 1383)		Icke fullgod	
Tjockskalig målarmussla (<i>Unio crassus</i> , 1032) ♦		Icke fullgod	
Utter (<i>Lutra lutra</i> , 1355) ♦		Fullgod	
♦ Ny art som ej ännu är beslutad av Regeringen.			

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatsdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Motivering: Området är ett bra exempel på ett gammalt kulturlandskap med strandängar och betade marker. Stora delar av de hävdade markerna uppvisar lång hävdkontinuitet och är opåverkade av mänsklig näringstillförsel. Populationen av hårklomossa längs med Helge å som rinner genom området är särskilt intressant, då sträckan mellan Skeingesjön och Osbysjön bedöms ha en speciellt skyddsvärd populationssammansättning av arten. Vid Malsjön har gräset sjötätel en av sina få Skånska växtplatser, och även den hotade äkta målarmusslan finns här. I Helge å finns utter och tjockskalig målarmussla.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Västra Malshult är att bevara det gamla hävdade kulturlandskapet och Natura 2000-arterna hårklomossa, tjockskalig målarmussla och utter och deras livsmiljöer. Naturtyperna Myrsjöar (3160), Mindre vattendrag (3260), Fukthedar (4010), Staggräsmarker (6230), Fuktängar (6410), Öppna mossar och kärr (7140) och Trädklädd betesmark (9070) ska uppnå och bevaras i gynnsam bevarandestatus. Naturtyperna Myrsjöar (3160), Mindre vattendrag (3260) Fukthedar (4010), Staggräsmarker (6230) och Trädklädda betesmarker (9070) är prioriterade över de andra naturtyperna i området. Staggräsmarkerna (6230) är en inom EU prioriterad naturtyp och har en förekomst av den rödlistade klockgentianan. Även på Fukthedar (4010) och Trädklädda betesmarker (9070) förekommer klockgentiana, och därför räknas även dessa som prioriterade naturtyper. Naturtyperna Myrsjöar (3160) och Mindre vattendrag (3260) är prioriterade pga. att de är viktiga för områdets Natura 2000-arter och flera ovanliga och rödlistade limniska arter och pga. att vattenfluktuationerna i Malsjön och Helge å är viktiga för att bibehålla fuktigheten på de omgivande våtmarkerna.

Bevarandemål

Arealen av Myrsjöar (3160) ska vara minst 22,5 hektar. Den hydrologiska regimen ska vara naturlig. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning i strandzonen med periodvis blottlagda stränder och en årlig kortskottsvegetation (t.ex. vågerosion, ishyvling, bete etc.). Vass och/eller annan högre vattenvegetation, slingor och flytbladsvegetation ska förekomma sparsamt. Hydrologin i sjöns strandzon ska vara intakt och inte starkt påverkad av dikning. Det ska finnas passager för vattenlevande organismer, sediment och organiskt material till anslutande svämplan och Helge å. Vattenkvaliteten ska vara god och minst uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. Ingen försurning ska förekomma och syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof). Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde. Processer och strukturer med främst regelbundna översvämningar ska förekomma i sådan omfattning att rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Främmande arter eller fiskstammar ska ej förekomma, men om så är fallet ska de ej inverka negativt på artsammansättningen eller variation av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning.

Arealen av Mindre Vattendrag (3260) ska vara minst 4,5 hektar. Det ska finnas en naturliknande hydrologisk regim med erosionspartier, branter och sedimentation. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation med regelbundna översvämningar som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning i strandzonen med periodvis blottlagda stränder och en årlig kortskottsvegetation (t.ex. vågerosion, ishyvling, bete etc.). De varierande strandmiljöerna med regelbundna översvämningar är av särskild vikt för hårklomossans bevarande. Vass och/eller annan högre vattenvegetation, slingor och flytbladsvegetation ska förekomma sparsamt. Det ska finnas sträckor som präglas av erosion och sedimentation (meandring) som skapar blottlagd jord/strandzon och strandbrinkar. Det ska finnas effektiva passager för vattenlevande organismer, sediment och organiskt material till anslutande svämplan. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god och minst uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. God vattenkvaliteten är särskilt positivt för populationerna av hårklomossa och tjockskaliga målarmussla. Ingen försurnings ska förekomma och syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof). Vattendraget ska vara naturligt eller naturliknande med avseende på rätning och rensning samt innehålla naturliga strukturer. Det ska finnas en funktionell buffertzona i anslutning till vattendraget. Processer och strukturer med främst regelbundna översvämningar och varierande vattenflöden ska förekomma i sådan omfattning att Natura 2000-arter, rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Främmande arter eller fiskstammar ska ej förekomma, men om så är fallet ska de ej inverka negativt på artsammansättningen eller variation av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning. Vandringshinder i Helge å kan utgöra ett hinder för utterns vandringsmöjligheter och den tjockskaliga målarmusslans spridningsmöjligheter, och inga vandringshinder ska förekomma inom området, och helst inte utanför området uppströms och nedströms i Helge å. Finns vandringshinder borde det finnas möjligheter för uttern och den tjockskaliga målarmusslans värd fiskar att kringgå hindren. Död ved ska få ligga kvar i vattendragen.

Arealen av Fukthedar (4010) ska vara minst 3,2 hektar, arealen av Staggräsmarker (6230) ska vara minst 0,12 hektar och arealen av Fuktängar (6410) ska vara minst 5,1 hektar. Regelbunden hävd ska påverka området. Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar sker regelbundet. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Grundvattnet ska minst uppnå god kvalitativ och god kvantitativ status. Det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Naturliga störningsprocesser i form av tramp, periodisk torkstress, erosion, etc. ska påverka naturtyperna. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Andra exempel på antropogen näringstillförsel är kalkning, kväveläckage från omgivande marker och spridning av rötslam. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt. Träd- och/eller buskskikt ska saknas. Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd och regelbundna översvämningar. Ingen skadlig ansamling av föna ska finnas i naturtyperna efter vegetationsperiodens slut. Artsammansättningen i fält- och botten-skiktet ska vara karakteristisk

för naturtyperna. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtyperna ska finnas i riklig utsträckning. Främmande/invasiva arter ska inte förekomma. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma. Detta inkluderar även bladvass i strandkanterna. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att rödlistade, typiska och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Rödlistade, typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig och förekomma i livskraftiga populationer.

Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 5,6 hektar. Regelbundet bete, framförallt av nötkreatur, ska påverka området. Naturliga störningsprocesser i form av tramp, ska påverka hela naturtypen. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Andra exempel på antropogen näringstillförsel är kalkning, kväveläckage från omgivande marker och spridning av rötslam. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt. Träd- och buskskikt ska förekomma i riklig mängd. Trädfördelningen ska vara naturlig. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: bok, ek och tall. Värdefulla hagmarksträd, hålträd och grova träd ska finnas och bevaras. Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd. Ingen skadlig ansamling av förna (särskilt lövförna) ska finnas i naturtypen efter vegetationsperiodens slut. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara karakteristisk för naturtypen. Det ska finnas död ved, både liggande och stående. Det ska finnas solexponerad bark och ved. Främmande/invasiva arter ska inte förekomma. Ingen igenväxningsvegetation utöver ersättningsträd/-buskar ska förekomma. Ädellövträd ska utgöra ett rikt inslag. Tall ska utgöra ett mycket rikt inslag i hela naturtypen. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd; död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar; gamla hävdpräglade träd. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar samt bryn. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Rödlistade, typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig och förekomma i livskraftiga populationer.

Arealen av Öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 12,0 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Grundvattnet ska minst uppnå god kvalitativ och god kvantitativ status. Området ska vara välhävdad av antingen bete eller slåtter. Störningar som orsakar positiva effekter kan förekomma som t.ex. periodvis översvämning eller tramp. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska finnas i riklig utsträckning. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädskikt inte finns eller endast finns i liten omfattning. Våtmarken ska vara öppen utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd med krontäckning på 0-30%. Vegetationen är karakteristisk för naturtypen och artrik. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan och näringsnivåerna ska vara låga. Ingen antropogen

näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Andra exempel på antropogen näringstillförsel är kalkning, kväveläckage från omgivande marker och spridning av röt slam. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt. Vattenkvaliteten ska vara god och minst uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. Våtmarken finns i anslutning till och står i nära förbindelse med omgivande sjöar och vattendrag. Täta bestånd av vass ska inte förekomma. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Processer och strukturer med främst regelbundna översvämningar och varierande vattenflöden ska förekomma i sådan omfattning att rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

För naturtypen Myrsjöar (3160) finns följande karakteristiska arter inom området: flaskstarr, hornvitmossa och trådstarr. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Mindre vattendrag (3260) finns följande typiska arter inom området: faren, färna, sandkrypare och öring. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Fukthedar (4010) finns följande typiska arter inom området: borsttåg, klockgentiana, klockljung, småsileshår och ängsvädd. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Staggräsmarker (6230) finns följande typiska arter inom området: brunfläckig pärlemorfjäril, knägräs, stagg, ängsviol och ängsvädd. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Fuktängar (6410) finns följande typiska arter inom området: blodrot, hirsstarr, klockgentiana, knägräs, nickskära, stagg, stjärnstarr och ängsvädd. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Öppna mossar och kärr (7140) finns följande karakteristiska arter inom området: blek skedmossa, dybladbra, kärrkammosa, kärrull, småsileshår, sotvitmossa, strängstarr, taggstarr, vattenbladbra. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Trädklädd betesmark (9070) finns följande typiska arter inom området: brunfläckig pärlemorfjäril, gökärt, knägräs, stagg och ängsvädd. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Myrsjöar (3160)

En påtaglig del av området utgörs av Malsjön. Malsjön var tidigare en klarvattensjö med fastmarksbotten med rika faunavärden men under 1900-talet ansamlades torvpartiklar i sjön från bland annat närliggande torvbrytning på Åbuamossen och omkringliggande skogsbruk, och sjön klassas numera som näringsfattig dystrof (brunvattensjö/humös sjö). Från mossen har tidigare runnit ett humusrikt, brunfärgat och surt vatten till sjön, men på senare år har åtgärder genomförts för att minska torvbrytningens påverkan på sjöns vattenkvalitet. Humuspartiklarna samlas vid sjöns strandkanter och kan bilda bruna bälten som på sina ställen är så pass stora att de tydligt syns på flygbilder. Humuspartiklarna längs Malssjöns stränder är inte uteslutande av ondo, då det har visat sig att klockgentianan gynnas av de miljöförändringarna partiklarna orsakar. Inga undervattensväxter finns i sjöarna på grund av dåliga ljusförhållanden och dyiga, lättlörliga bottensediment. Glesa bestånd av flytbladsväxter som näckrosor, gäddnate och vattenpilört kan förekomma. De regelbundna översvämningarna som sker längs med Helge å översvämmar det våtmarksområde som ligger mellan Malsjön och Helge å, vilket periodvis ökar vattenutbytet mellan sjön och ån. Vid dessa översvämningar kan fiskar, andra limniska djur och vattenväxter lättare ta sig in i sjön från Helge å och vice versa. När våtmarkerna inte är översvämmade finns ett mindre namnlöst vattendrag som förbinder sjön och Helge å. Detta lilla vattendrag tillhör naturtypen Mindre vattendrag (3260). Sjön är omgiven av våtmarker i form av kärr, gungflyn och fuktiga strandängar, och bortom dessa våtmarker finns främst produktionsskog. Gungflyn växer sakta ut över vattenytan, och då sjön är liten kommer gungflyn så småningom att täcka hela sjöytan. Sjön kommer då övergå till myrmark. De rödlistade arterna äkta målarmussla och sjötåtel finns i anslutning till sjön.

Malsjöns EU_CD-kod är EU_CD: NW624794-138400, och huvudavrinningsområde är Helge å – SE88000. Naturtypen är prioriterad i området.

Naturtypen har inte en fullgod bevarandestatus på grund av den höga mängd humus och suspension som finns i sjön och som gör vattnet grumligt. Detta missgynnar undervattensväxter- och djur, som framförallt drabbas av de försämrade ljusförhållandena.

Mindre vattendrag (3260)

Naturtypen Mindre vattendrag (3260) utgörs av Helge å, som rinner genom områdets norra del, och det lilla vattendrag som kopplar samma Helge å och Malsjön. Helge å omges i området av våtmarker och strandängar, men uppströms och nedströms utanför området växer skogen ofta ända ut till strandkanten.

Helge å anses ha en god vattenkvalitet med lite övergödning och försurning, men har tyvärr en del föroreningar och fysisk påverkan från mänskliga aktiviteter. Framförallt har många dämmen och vattenverk/-kvarnar anlagts i ån. Eftersom Malsjön är sammanbunden med Helge å rinner humusrikt vattnet från sjön ut i Helge å och försämrar åns ljusförhållanden. Natura 2000-arterna hårklomossa, tjockskalig målarmussla och utter finns huvudsakligen i anslutning till denna naturtyp, vilket är anledningen till att naturtypen är en prioriterad naturtyp i Västra Malshult.

Vattendraget är en passande miljö för etablering av mal (*Silurus glanis*, VU) och lax, men de vandringshinder som finns nedströms området tros förhindra spridning av arterna till vattendraget uppströms Osbysjön.

Helge å har EU_CD-kod EU_CD: SE624877-138417. Det lilla vattendrag som förbinder Malsjön och Helge å har inget namn, men har EU_CD-kod EU_CD: NW624819-138424. Båda vattendragen ligger i huvudavrinningsområde Helge å – SE88000.

Även om Helge å är ett viktigt vattendrag för flertalet Natura 2000-arter och rödlistade arter, så har det inte en fullgod bevarandestatus pga. att ån på flera ställen är starkt påverkad av människan och är drabbad av miljögifter och andra föroreningar.

Fukthedar (4010)

En del fukthedar förekommer i området söder om Helge å. Arter som klockljung, blååtätel, blodrot, stenmåra, knägräs, harstarr, ängsull, hundstarr, kråklöver, trådtåg, ängsviol, spikblad, klockgentiana, hirsstarr, fackelblomster, vattenklöver, fårsvingel, skogsklöver, ängsvädd, vecketåg, lingon och ljung förekommer. Stora delar av fukthedarna kan under våren ligga under vatten, men torkar sedan upp tillräckligt för att kunna betas. De delar som ligger mellan Malsjön och Helge å är svagt betade och vid sjön finns sly av björk och tall. På fuktheden i områdets södra del finns klockgentiana. Områdets fukthedar får miljöersättning.

Naturtypens ytor söder om Malsjön har fullgod bevarandestatus, men i området mellan Malsjön och Helge å är naturtypen inte fullgod pga. för låg hävd och viss igenväxning.

Staggräsmarker (6230)

På stranden bredvid den trädklädda betesmarken öster om Malsjön finns en liten lågvuxen fukthet med stagg, knägräs, ängsvädd, ljung, hirsstarr, blååtätel, spikblad och blodrot. Här finns ett av de rikaste bestånden av klockgentiana i Skåne med flera hundra exemplar vid blomning. En, tall och björk växer i stagghedens närhet men strandremsan är annars öppen.

På grund av de rika värdena och den ännu öppna miljön har naturtypen fullgod bevarandestatus.

Fuktängar (6410)

Stora delar av det mer svårtillgängliga området innanför Helgeån (Gullarps ängar) och längs den sydvästra kanten av Helge ås södra strand består av Fuktängar med insprängda stråk av fattigkärr. Pga. närheten till Helge å översvämmas stora delar av naturtypen regelbundet. Här

finns vass, blååtätel, hirsstarr, trådtåg, ängsull, brunven, kärrsilja, safsa och flaskstarr. Området har tidigare delvis slåtrats, men idag saknas hävd i naturtypen förutom på en mindre del längs med Helge å norra strand som får miljöersättning. Holmarna består av blandskog med dominans av ek samt inslag av gran, tall och björk.

Naturtypen är i hela området drabbat av igenväxning pga. upphörd eller dålig hävd, och har därför inte en fullgod bevarandestatus.

Öppna mossar och kärr (7140)

Delar av Malsjöns stränder består av Öppna mossar och kärr med fattigkärrvegetation och arter som rosling, stagg, flaskstarr, ängsull, spikblad, ryltåg, kärrsilja, krussilja, blåsstarr, hirsstarr, tranbär, hundstarr, äkta förgätmigej, kärrviol, kråklöver, trådtåg, vattenmåra, brunven, mannagräs, gråstarr, veketåg och blååtätel. Träd- och buskskiktet består av björk, tall, pors och gran, där särskilt tall och pors har en riklig förekomst. Naturtypen är blöt och översvämmas regelbundet. De delar som ligger mellan Malsjön och Helge å (Breda ängarna, väster om vattendraget mellan Malsjön och Helge å) är betade. Dessa delar hävdades förr med slåtter. De delar av naturtypen som finns söder om Malsjön betas också, men har i de sydligaste delarna börjat växa igen. Även en liten del av naturtypen i områdets norra del får miljöersättning, men här består hävden istället av slåtter. Alla ytor som är öppna och som hävdas får miljöersättning. Övriga ytor av Öppna mossar och kärr hävdas inte och växer igen.

De delar av naturtypen som är öppna och har beteshävd har fullgoda bevarandestatusar, medan de övriga ytorna pga. igenväxning och brist på hävd inte har fullgoda bevarandestatusar.

Trädklädd betesmark (9070)

Stora delar av den östra strandremsan består av trädklädd betesmark med tall, björk och asp. En del bok, en, al och ek finns, speciellt på en holme vid sjön. Inslag av en del gran förekommer också. Träden är förhållandevis unga och endast några ekar längst upp i norr har en tendens till grovhet. I samband med stormen i januari 2005 föll många träd. På sina ställen är det gott om björnbärsbuskar. Arter som förekommer är skogskovall, krustätel, liljekonvalj, harsyra, ljung, örnbräken, lingon, stenmåra, harstarr, gökärt, knägräs, ängsvädd, stagg, tuvtätel, vårlök och lingon. Längs Malsjöns stränder finns förekomster av sjötätel och klockgentiana. I söder finns en del fastmarksholmar med tall och björk insprängda i fattigkärrsvegetationen, och dessa holmar räknas också som Trädklädda betesmarker.

De Trädklädda betesmarkerna har fina värden, men har för det mesta relativt unga träd och ett allt för tätt trädskikt. Naturtypen har därför en icke fullgod bevarandestatus i Västra Malshult.

Natura 2000 – arter

Hårklomossa (1383)

Hårklomossa växer på stenblock, trädbaser och basen av buskar längs med stränder till sjöar och långsamt rinnande vattendrag där vattennivån har stora och naturliga fluktuationer. Den är knuten till den zon som översvämmas och dränks varje år och växer bara på stränder till vattensamlingar med ganska stora skillnader mellan högsta och lägsta vattenstånd (vattenståndsamplitud).

Enligt det tidigare åtgärdsprogrammet för hårklomossa är sträckan mellan Skeingesjön och Osbysjön speciellt intressant då det är den enda lokalen i Sverige (där arten inte försvunnit) där kapslar har hittats. Om både han- och honplantor fortfarande finns kvar på denna lokal är populationen extra värdefull. Sporkapslar är annars ytterst sällsynta i resten av landet, och i Skåne står sannolikt vegetativ spridning för all förekommande spridning av arten. Arten förväntas vid vegetativ spridning normalt bara kunna sprida sig som mest 5 meter under en 10-årsperiod, och då i en linjär spridning längs med vattendrag. Detta innebär att arten har extremt svårt att sprida sig till nya lokaler, och skulle arten försvinna helt från en plats är det osannolikt att den skulle återetablera sig i den lokalen.

En måttlig störning i form av tillfälliga starka flöden och översvämningar gör att slingor av mossan lossnar och sprider sig till nya platser nedströms. För hård reglering av de vattendrag som mossan växer kring kan som bäst hindra arten från att sprida sig, och som sämst slå ut artens lokala population helt.

I Västra Malshult växer arten till stor del längs med Helge ås strandkanter. Artens utbredning och populationsmängd vid Helge å på sträckan vid Västra Malshult är osäker, och det är inte heller säkerställt hur det humusrika vattnet från Malsjön påverkar hårklomossan i vattendraget. De regelbundna översvämningarna som förekommer i området är positiva för hårklomossans population, men Helge å är också påverkad av dämning och annan vattenreglering, och dessa verksamheter är inte bra för hårklomossans livsmiljöer. Helge å mellan Skeingesjön och Osbysjön bör prioriteras när det gäller t.ex. biotopskydd och andra regleringar av skogsbruket. På grund av de hot som finns mot hårklomossans livsmiljöer och osäkerheten kring dess populationsmängd och -utbredning har arten en icke fullgod bevarandestatus.

Tjockskalig målarmussla (1032)

Den tjockskaliga målarmusslan är starkt knuten till rinnande eller svagt strömmande vatten. I lugnflytande vatten och i strömmande eller forsande vatten är den väldigt ovanlig. Den har hittats i anslutning till sjöar, men då alltid i sjöarnas in- eller utlopp. Vattendragen där den hittas kan vara allt från meterbreda bäckar till stora åar, och den förekommer på djup ner till 2,5 – 3 meter. Bottnarna kan vara steniga såväl som grusiga, men den föredrar erosionsbottnar utan inbäddning och pålagring av finsediment. Musslan är långlivad och kan bli så gammal som 70 år.

Artens spridningsförmåga är dåligt känd. Under musslans parasitiska larvstadie borde den teoretiskt sett kunna sprida sig flera kilometer sittande på värd fiskar, men processen verkar vara mycket långsam och mycket om den är okänt. Reglering av vattendrag är inte bara ett hot för befintliga musslors överlevnad, men kan också hindra spridning avsevärt om fisk inte tillåts att passera t.ex. kraftverksdammar.

I Västra Malshult finns den tjockskaliga målarmusslan i Helge å, men artens populationsstorlek och utbredning i denna sträcka av Helge å är dåligt undersökt och dåligt dokumenterad. I Helge å finns dessutom många vandringshinder som starkt begränsar artens spridningsmöjligheter. På grund av bristen på data och åns vandringshinder har arten en icke fullgod bevarandestatus. Arten är dessutom känslig för utsläpp och miljögifter, vilket tyvärr förekommer och har försämrat vattenkvaliteten i Helge å märkvärt.

Utter (1355)

Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder rikligt med lättillgänglig föda året runt och som är omgivet av landområden där uttern kan vila ostört, föda upp ungar, mm. Vintertid måste det finnas isfria vattendrag. Gärna ska livsmiljön bestå av stora mer eller mindre sammanhängande vattensystem. Dess föda består mestadels av fisk, men även groddjur, fåglar, insekter och mindre däggdjur kan ingå i dieten.

En utterhona behöver cirka 28 kilometer strandlängd som hemområde för att föda upp en kull ungar, och honornas hemområden överlappar inte. Hanarnas hemområden kan bli så stora som 45 kilometer långa, men kan överlappas med honornas hemområden. Storleken på hemområdena kan dock variera ganska mycket. Uttern kan förflytta sig flera mil, både på land och i vatten, när den uppsöker nytt revir eller en partner.

I södra Sverige finns utter främst i eutrofa vatten. Orsaken till detta tros vara att miljögiftsbelastningen av fettlösliga ämnen är lägre i eutrofa vatten än vad de är i oligotrofa vatten. Eftersom uttern är en toppredator i näringskedjan är den extra utsatt för dessa miljögifter som lätt ackumuleras i kroppen.

I Västra Malshult finns utter i Helge å. Den beräknas även finnas i ån uppströms och nedströms området. Att det finns höga mängder miljögifter i Helge å kan på sikt vara väldigt dåligt för populationen av utter. Utterpassager kan behövas vid närliggande broar utanför området.

Utter bedöms ha en livskraftig population i området med goda förutsättningar att sprida sig uppströms i Helge å, och i nordöstra Skåne är uttern överlag på frammarsch. Uttern i området har en fullgod bevarandestatus.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Svag eller utebliven hävd som leder till igenväxning och beskuggning. I Västra Malshults fall innebär detta fortsatt betes och slåtter. Även väldigt intensiv hävd kan vara ett hot.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) som skadar mark och vegetation från annan källa än från betande djur. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna bör inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur bör endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.
- Vid beteshävd är användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, vattenuttag, rensning, muddring (och uppläggning av muddermassor) eller breddning av diken/vattendrag. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Föroreningar och gifter i vattendraget har negativa effekter på populationerna av utter och tjockskalig målarmussla i Helge å. Torvtäktsverksamheten på den närbelägna Åbuamossen medför en ökad risk att de hydrologiska förutsättningarna och vattenkvaliteten i området försämras.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom områdets gränser eller i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. För hård reglering har en negativ påverkan på populationen av utter och tjockskalig målarmussla, och är ett hinder för deras möjlighet att sprida sig.
- Exploatering av Helge ås stränder. Detta drabbar uttern negativt.
- Fasta fiskeredskap som uttrar fastnar i.

- Utfiskning av fisk som utgör viktiga bytesdjur för utter och som är värd fiskar för tjockskalig målarmussla.
- Terrängkörning.
- Plockning eller annan exploatering av den rödlistade floran i området.
- Införsel och förekomst av signalkräftor och för naturtypen främmande fiskar i Helge å som kan skada känsliga organismer i vattendragen.
- Spridning av invasiva arter, t.ex. jätteloka (jättebjörnloka).
- Avverkning av skogen inom området eller i omkringliggande områden.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Isolering och fragmentering.
- Ett alltför tätt träd- och buskskikt.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Västra Malshult saknar utöver Natura 2000-statusen annat heltäckande områdesskydd, men är med som en del av objektet 1009356 Helge å med Vieån (L8) i Myrskyddsplan för Sverige. Området är också riksintresse för naturvården (N10). Uppströms och nedströms området i Helge å finns ett förslag på inrättandet av ett nytt Natura 2000-område.

En del av områdets naturtyper som är beroende av hävd har miljöersättning, men resterande hävdberoende ytor har ingen reglering av hävden. Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt områdesskydd) så att området utreds vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal.

Prioriterade bevarandeåtgärder

Den fortsatta beteshävden och slätterhävden är de prioriterade bevarandeåtgärderna i området. Hävden är ett måste för att bevara de öppna miljöerna, strandzonerna och de hävdgynnade hotade arter som finns i området.

I de limniska miljöerna är borttagande eller åtgärdande av vandringshinder och vattenreglerande dämmen i Helge å och på sikt restaureringsåtgärder i Malsjön för att förbättra vattenkvaliteten prioriterade åtgärder.

Restaureringsåtgärder

- Återupptagen hävd på de tidigare hävdade markerna.
- Røjning av igenväxningsvegetation i de öppna markerna och i de tidigare hävdade markerna.
- Røjning av vass och liknande strandvegetation längs med Malsjöns och Helge ås stränder om behov finns.
- Borttagande eller åtgärdande av vandringshinder och vattenreglerande dämmen i Helge å.
- Åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Malsjön.
- En del gallring av tall och björk kan behöva göras i de trädklädda betesmarkerna eftersom trädskiktet idag är tätt.
- Inventering av den tjockskaliga målarmusslans populationsstorlek och -utbredning i Helge å.

Löpande skötsel

- Hävd genom bete eller slätter bör återinföras på de tidigare hävdade delarna som inte har hävd idag.
- Löpande hålla efter gran som etablerar sig i området. Björk, pors och ung tall bör hållas efter på de öppna markerna eller där det leder till igenväxningsvegetation.
- Löpande vid behov gallra tall och björk i de Trädklädda betesmarkerna.
- Vid behov röja vegetation där hårklomossa finns runt vattendragen så att inte beskuggningen blir för stor (men inte för mycket så att beskuggningen blir för liten).

Övrigt

Några hundra meter öster om Västra Malshults yttergräns finns fynd av de rödlistade och mycket ovanliga mossorna Millimetermossa (*Micromitrium tenerum*, EN) och Atlantsäckmossa (*Calypogeia arguta*, NT). Även de rödlistade arterna Strandsylmossa (*Pleurozium palustre*, EN) och Violettfingersvamp (*Clavaria zollingeri*, VU) har hittats i samma område. Förhoppningsvis kan framtida undersökningar för att se om dessa arter även förekommer inom Västra Malshults gränser ske.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

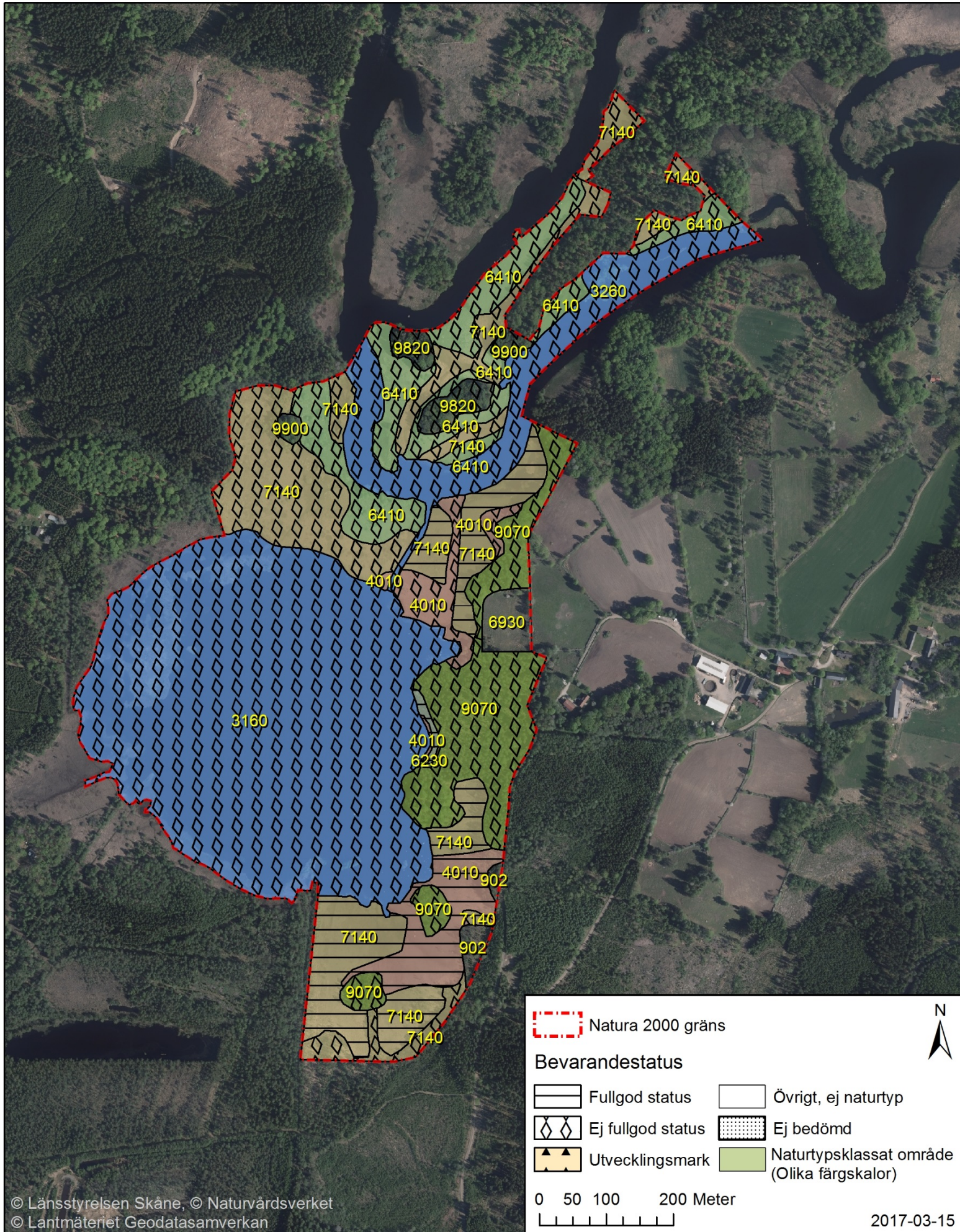
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen Skåne om rödlistade arter, GIS-skikt.
 Artportalen, Artdatabanken SLU.
- Campbell, Åke. *Skånska bygder under förra hälften av 1700-talet: etnografisk studie över den skånska allmogens äldre odlingar, hägnader och byggnader*, Lundequistiska bokhandeln, Uppsala 1928.
- Dahl, Jonas och Östberg, Håkan. *Provfiske efter mal i Helge å 2015*. Rapport: 2016:04. Biosfärskontoret Kristianstads Vattenrike, ISSN: 1653-9338.
- Floran i Skåne- Vegetation och utflyktsmål, 2003. Lunds Botaniska Förening. ISBN 91-971021-4-8.
- Länsstyrelsen, Bager. H och Persson A., 2009:41, *Skånes rikkärr*.2009.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Naturvårdsverket. *Myrskyddsplan för Sverige, delrapport: Objekt i Götaland*, April 2007, Rapport 5670. ISBN 91-620-5670-7. ISSN 0282-7298.
- Rödlistade arter i Sverige 2015, 2015. *ArtDatabanken SLU, ISBN: 978-91-87853-10-4*.
- SGU:s information om berggrund till Länsstyrelsen Skåne, GIS-skikt.
- SGU:s information om jordarter till Länsstyrelsen Skåne, GIS-skikt.
- Skogsstyrelsen, *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen. 2000.
- Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.
 SLU:s Elfiskeregistret.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Hårklomossa, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Tjockskalig målarmussla, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Utter, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Fukthedar, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Fuktängar, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Mindre vattendrag, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Myrsjöar, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Öppna mossar och kärr, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Staggräsmarker, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Trädklädd betesmark, *Naturvårdsverket 2012. NV-04493-11*.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne
 Planförfattare: Marie Björkander
 Senast reviderad 2017-08-10 av Joel Jansson

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

3160- Dystrofa sjöar och småvatten.

3260- Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor.

4010- Fukthed med klockljung.

6230- Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen.

6410- Fuktängar med blååtäl eller starr.

7140- Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn.

9070- Trädklädd betesmark.

Icke-naturtyper

902- Granskog (>70% gran).

6930- Åker.

9820- Ädellövsskog.

9900- Ickenatura-skog.

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med "gamla träd" avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter i området enligt art databankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
Myrsjöar (3160)			
Kärlväxter	Flytsäv	<i>Isolepis fluitans</i>	VU
	Sjötåtel	<i>Deschampsia setacea</i>	VU
Mollusker	Äkta målarmussla	<i>Unio pictorum</i>	NT
Mindre vattendrag (3260)			
Ryggradsdjur	Mal	<i>Silurus glanis</i>	VU, F
	Utter	<i>Lutra lutra</i>	NT, F, B2, B4
	Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR
Ryggradslösa djur	Tjockskalig målarmussla	<i>Unio crassus</i>	F, Ågp, B2, B4, EN
Mossor	Hårklomossa	<i>Dichelyma capillaceum</i>	NT, B2, F
Fukthed (4010)			
Kärlväxter	Klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	VU, F, Ågp
	Klotgräs	<i>Pilularia globulifera</i>	VU
	Sjötåtel	<i>Deschampsia setacea</i>	VU
Staggräsmarker (6230)			
Kärlväxter	Klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	VU, F, Ågp
Öppna mossar och kärr (7140)			
Kärlväxter	Revlummer	<i>Lycopodium annotinum</i>	F
	Sjötåtel	<i>Deschampsia setacea</i>	VU
Trädklädd betesmark (9070)			
Kärlväxter	Borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	NT
	Klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	VU, F, Ågp
	Sjötåtel	<i>Deschampsia setacea</i>	VU

Bevarandeplanen för Västra Malshult

Syftet med Natura 2000-området Västra Malshult i Hässleholm och Osby kommuner är att bevara de värdefulla strandängarna, trädklädda betesmarkerna och de hotade arter som är kopplade till de limniska miljöerna och våtmarkerna.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000- området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane